



SPECIALEUDTALELSE

Jesper Nielsen – årskort nummer 1999 2763

Titel: Det grænseløse individ i det refleksive fællesskab – et kulturhistorisk Danmarksbillede fra Det moderne gennembrud til i dag belyst gennem studier af Henrik Pontoppidans forfatterskab

Specialet er på 87 sider; dertil kommer engelsk summary og en bibliografi på 6 sider. Det er opdelt i 8 kapitler. Det er specialets tese, at Pontoppidans romaner levendegør konflikten mellem fællesskabets krav og individets behov for selvrealisering. Om fællesskab og individ kan forenes, belyses gennem grundige analyser af Pontoppidans *Lykke-Per* og *De dødes rige*, og der trækkes linjer op til nutidens diskussioner om selvrealisering og marked. Der er tale om et ambitiøst speciale, der inddrager filosofiske, litterære og sociologiske aspekter.

Efter en indledning kommer to korte "ekskurser" med nogle begrebsafklaringer, derefter følger en grundig analyse af Pontoppidans digt om Brandes. Her inddrages både andre analyser, og der suppleres med filosofiske betragtninger, som bl.a. fører til, at afstanden – ifølge Jesper Nielsen – mellem er og bør bliver "uoverkommelig" (s. 18) for Pontoppidan.

Kapitel 4 behandler national identitet med udgangspunkt i Grundtvig og Brandes. Her gøres god brug af moderne nationalismeteorier, som Jesper Nielsen anvender på en relevant måde. Han trækker linjen op til i dag og formår dermed at aktualisere sit emne bl.a. med en diskussion af Ralf Pitelkow. I et fint afsnit om Morten Pontoppidan er tesen den, at netop han kunne forene de to traditioner: den grundtvigske og den brandesianske. Forskel og lighed mellem de to brødre følges dog ikke op.

I 5. kapitel indledes analysen så af Henrik Pontoppidans romaner. Især skal det fremhæves, at Jesper Nielsen gør god brug af begrebet "lutring" (s. 37 ff.). Pontoppidans kritik af grundtvigianismen behandles også med inddragelse af begreberne negativ og positiv identitet; en skelnen som Jesper Nielsen bruger på en glimrende og oplysende måde. Jesper Nielsen diskuterer i disse afsnit – om *Lykke-Per* – sekundærlitteraturen, som han har et sikkert greb om. Han er især interesseret i forholdet mellem "individets projekt" og Grundtvig eller fællesskabet.

En beskrivelse af Dr. Nathan i *Lykke-Per* koncentrerer sig om det nationale og dermed om forholdet mellem Brandes og nationalismen, hvor Nathan repræsenterer negativ identitet. Kapitlet slutter med den konklusion, at Pontoppidan ville demokratisere radikalismen.

**NORDISK INSTITUT
AFDELING FOR NORDISK
SPROG OG LITTERATUR**

Dato: 4. oktober 2006

Journalnr: S.593
Reference: HH/emm

Direkte tlf: 8942 1885
E-post: norem@hum.au.dk

Afsenders CVR-nr:
41-82-66-14

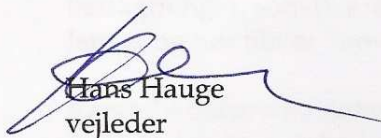
Afdeling for
Nordisk Sprog og Litteratur
Nordisk Institut
Det Humanistiske Fakultet
Aarhus Universitet
Jens Chr. Skous Vej 7
8000 Århus C
Tlf: 8942 1111

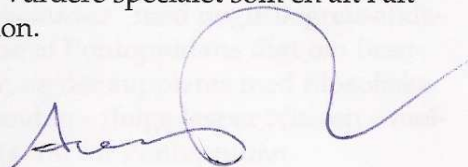


Kapitel 6 kaster med udgangspunkt i modernitetsteorier et nyt lys over 1970'ernes ideologikritiske læsninger af Pontoppidan og viser, hvordan individualisering dengang blev opfattet som "reaktionær" (s. 65).

Jesper Nielsens analytiske greb består i at lade Pontoppidans romanafslutninger være perspektiver på nutidens forhold mellem individ og fællesskab. Han debatterer med bl.a. Ove Korsgaard og indfører ideerne om det refleksive fællesskab, hvor han går ud fra Scott Lash's teorier. Han når frem til, at livet på Favsingholm i *De dødes rige* udgør et sådan refleksivt fællesskab. Det er en lidt problematisk læsning, der ikke respekterer den kontekstualisering, som Jesper Nielsen selv lægger vægt på. Men det er et prisværdigt forsvar for Pontoppidan og et forsøg på en aktualisering, af den demokratiske radikalisme.

Jesper Nielsen speciale er uhyre selvstændigt og originalt. Dets horisont er bred, bemestringen af teorierne sikker og perspektivet egensindigt og interessant. Egensindigheden udtrykker intellektuelt mod, men har en betydelig hage i form af et ind mellem særdeles 'privat' sprog, der grænser til det uforståelige. Det forhindrer os ikke i at vurdere specialet som en alt i alt uomtvistelig sikker og original præstation.


Hans Hauge
vejleder


Anne Kirstine Hougaard
censor

NORDISK INSTITUT
AFDELING FOR NORDISK
SPROG OG LITTERATUR